

2009 m. balandžio 22 d., trečiadienis

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

REZOLIUCIJOS

EUROPOS PARLAMENTAS

Pasirengimo narystei pagalbos priemonės biudžeto vykdymo kontrolė

P6_TA(2009)0237

2009 m. balandžio 22 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl pasirengimo narystei pagalbos priemonės (IPA) biudžeto vykdymo kontrolės 2007 m. (2008/2206(INI))

(2010/C 184 E/01)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į 2006 m. liepos 17 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1085/2006, nustatantį pasirengimo narystei pagalbos priemonę (IPA) ⁽¹⁾,
- atsižvelgdamas į 2007 m. birželio 12 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 718/2007, įgyvendinantį Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1085/2006, nustatantį pasirengimo narystei pagalbos priemonę (IPA) ⁽²⁾,
- atsižvelgdamas į 2006 m. lapkričio 8 d. Komisijos komunikatą dėl pasirengimo narystei pagalbos priemonės (IPA) daugiametės preliminariosios finansinės programos 2008–2010 m. (COM(2006)0672),
- atsižvelgdamas į 2007 m. lapkričio 6 d. Komisijos komunikatą dėl pasirengimo narystei pagalbos priemonės (IPA) 2009–2011 m. daugiametės preliminariosios finansinės programos (COM(2007)0689),
- atsižvelgdamas į 2008 m. gruodžio 15 d. Komisijos ataskaitą – 2007 m. metinė IPA ataskaita (COM(2008)0850 ir SEC(2008)3026),
- atsižvelgdamas į 2008 m. lapkričio 5 d. Komisijos komunikatą dėl 2008–2009 m. plėtros strategijos ir pagrindinių uždavinių ir lydimąsias 2008 m. šalių pažangos ataskaitas (COM(2008)0674, prie kurio pridėti SEC(2008)2692–SEC(2008)2699),
- atsižvelgdamas į 2008 m. liepos 22 d. Komisijos ataskaitą „Bendrijų finansinių interesų apsauga. Kova su sukčiavimu. 2007 m. metinė ataskaita“ (COM(2008)0475, įskaitant SEC(2008)2300),

⁽¹⁾ OL L 210, 2006 7 31, p. 82.⁽²⁾ OL L 170, 2007 6 29, p. 1.

2009 m. balandžio 22 d., trečiadienis

- atsižvelgdamas į 2008 m. spalio 27 d. Komisijos 2007 m. pasirengimo narystei struktūrinės politikos priemonės (ISPA) metinę ataskaitą (COM(2008)0671 ir SEC(2008)2681),
- atsižvelgdamas į 2008 m. gruodžio 22 d. Komisijos metinę ataskaitą dėl PHARE, Turkijos pasirengimo narystei priemonės, CARDS ir pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės (COM(2008)0880 ir SEC(2008)3075),
- atsižvelgdamas į Europos Audito Rūmų ataskaitą dėl Europos rekonstrukcijos agentūros 2007 finansinių metų metinių finansinių ataskaitų su Agentūros atsakymais ⁽¹⁾,
- atsižvelgdamas į Europos Audito Rūmų ataskaitą Nr. 5/2007 dėl Komisijos vykdyto CARDS programos valdymo, su Komisijos atsakymais ⁽²⁾,
- atsižvelgdamas į Komisijos plėtros generalinio direktorato 2007 m. metinę veiklos ataskaitą ⁽³⁾,
- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezolucijas dėl plėtros ir visų pirma savo 2008 m. liepos 10 d. rezoluciją dėl Komisijos 2007 m. plėtros strategijos dokumento ⁽⁴⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2008 m. balandžio 10 d. rezoluciją dėl Kroatijos 2007 m. pažangos ataskaitos ⁽⁵⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2008 m. balandžio 23 d. rezoluciją dėl 2007 Buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos 2007 m. pažangos ataskaitos ⁽⁶⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2008 m. gegužės 21 d. rezoluciją dėl Turkijos 2007 m. pažangos ataskaitos ⁽⁷⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2009 m. sausio 13 d. rezoluciją dėl prekybos ir ekonominių santykių su Vakarų Balkanais ⁽⁸⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2008 m. gruodžio 4 d. rezoluciją dėl moterų padėties Balkanuose ⁽⁹⁾,
- atsižvelgdamas į Biudžeto kontrolės komiteto tiriamosios delegacijos 2008 m. birželio 22–25 d. vizitą į Kosovą ⁽¹⁰⁾ ir į atitinkamą misijos ataskaitą ⁽¹¹⁾,
- atsižvelgdamas į 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo Finansinio reglamento ⁽¹²⁾, ypač į jo 53 straipsnį bei jo įgyvendinimo taisykles,
- atsižvelgdamas į savo Darbo tvarkos taisyklių 45 straipsnį,
- atsižvelgdamas į Biudžeto kontrolės komiteto pranešimą ir Užsienio reikalų komiteto nuomonę (A6–0181/2009),

⁽¹⁾ OL C 311, 2008 12 5, p. 42.

⁽²⁾ OL C 285, 2007 11 27, p. 1.

⁽³⁾ 2008 3 31, http://ec.europa.eu/atwork/synthesis/aar/doc/elarg_aar.pdf.

⁽⁴⁾ Priimti tekstai, P6_TA(2008)0363.

⁽⁵⁾ Priimti tekstai, P6_TA(2008)0120.

⁽⁶⁾ Priimti tekstai, P6_TA(2008)0172.

⁽⁷⁾ Priimti tekstai, P6_TA(2008)0224.

⁽⁸⁾ Priimti tekstai, P6_TA(2009)0005.

⁽⁹⁾ Priimti tekstai, P6_TA(2008)0582.

⁽¹⁰⁾ Pagal Jungtinių Tautų Saugumo tarybos rezoluciją Nr. 1244(1999).

⁽¹¹⁾ <http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/publicationsCom.do?language=EN&body=CONT>.

⁽¹²⁾ OL L 248, 2002 9 16, p. 1.

2009 m. balandžio 22 d., trečiadienis

- A. kadangi IPA yra nauja finansinė priemonė, kuria pakeičiamos šalių kandidačių ir potencialių šalių kandidačių priemonės ir programos, t. y. PHARE, SAPARD, ISPA, pasirengimo narystei finansinė parama Turkijai ir CARDS, ir ja siekiama lanksčiai organizuoti ES lėšų skyrimą pagal konkrečius šių šalių poreikius ir valdymo pajėgumus,
- B. kadangi IPA sudaro toliau nurodyti penki komponentai, kurie apima pagal pagalbą gaunančių šalių poreikius apibrėžtus prioritetus, t. y.:
- I. pereinamojo laikotarpio pagalba ir institucijų kūrimas,
  - II. tarpvalstybinis bendradarbiavimas (TB),
  - III. regioninė plėtra,
  - IV. žmogiškųjų išteklių plėtra,
  - V. kaimo plėtra,
- C. kadangi IPA yra pagrindinis gyventojų gyvenimo kokybę, socialinius standartus, infrastruktūrą bei regionų ir tarpvalstybinį bendradarbiavimą gerinantis ir gerbti žmogaus teises šalyse kandidatėse ir potencialiose šalyse kandidatėse skatinantis veiksnys,
- D. kadangi biudžeto vykdymo plėtros politikos srityje parlamentinės kontrolės tikslas – ne tik užtikrinti, kad ES lėšos naudojamos pagal reglamentuojančias nuostatas ir ES politikos sritis, bet ir įvertinti, ar jos buvo veiksmingai paskirstytos pagal pagalbą gaunančių šalių strategijoje ir pažangos ataskaitose nustatytus prioritetus ir ar jos padėjo pasiekti norimus rezultatus atsižvelgiant į bendrus ES interesus,
- E. kadangi ypač svarbu griežtai ir ankstyvajame etape iširti IPA įgyvendinimą, kad būtų išvengta per vėlai nustatytų ankstesnių pasirengimo narystei priemonių įgyvendinimo problemų atsižvelgiant į tai, kad tinkamu laiku neapsvarsčius nukrypimų nuo normos tų nukrypimų daugės ir kad vėliau bus labai sunku su tokiais nukrypimais kovoti, nes jais bus nuolat piktnaudžiaujama,
- F. kadangi kova su korupcija ir sektorinės reformos (teismų, policijos ir viešojo administravimo) turi įtakos ne tik geram valdymui ir teisinės valstybės principų laikymuisi, bet ir bendrai verslo aplinkai,
- G. kadangi IPA, visų pirma persvarstant daugiamečius preliminarinius planavimo dokumentus (DPPD), užtikrina pakankamą lankstumą, leidžiantį prisitaikyti prie kintančių pagalbą gaunančių šalių poreikių ir valdymo pajėgumų,
- H. kadangi pagal Reglamento (EB) Nr. 1085/2006 27 straipsnį iki 2010 m. gruodžio 31 d. Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia IPA laikotarpio vidurio įgyvendinimo ataskaitą, ir prireikus kartu pateikia pasiūlymus dėl teisės aktų, kuriais numatomi reikalingi šio reglamento pakeitimai,
- I. kadangi, atsižvelgdama į Parlamento prašymą, Komisija išipareigojo jau 2009 m. atlikti išorės pagalbos priemonių paketo, įskaitant IPA, laikotarpio vidurio peržiūrą,
- J. kadangi nuo šiol reikia, kad Europos Parlamentas palaikytų ryšį su valstybių, kurios naudojasi pasirengimo narystei pagalbos priemone, nacionaliniais parlamentais,

2009 m. balandžio 22 d., trečiadienis

Bendrosios pastabos

1. palankiai vertina užmegztą struktūrinį dialogą su Komisija dėl pasirengimo narystei priemonės (angl. Instrument for Pre-Accession, IPA) įgyvendinimo ir primena savo poziciją šiuo klausimu, ypač būtinybę sudaryti vienodas sąlygas visoms pagalbą gaunančioms šalims pasinaudoti įvairiomis politikos priemonėmis pagal IPA, visų pirma skirti pakankamai dėmesio ir pastangų kovai su korupcija ir organizuotu nusikalstamumu ir skirti daugiau dėmesio institucinių galių didinimui parlamentiniu lygmeniu, pilietinės visuomenės organizacijų plėtrai, priemonių, skirtų propaguoti tolerancijos ir nediskriminavimo principus, žmogaus raidai ir regionų bendradarbiavimui pagrindinėse politikos srityse;
2. yra patenkintas, kad 2007 m. įgyvendinta daug IPA įsipareigojimų; tačiau apgailestauja, kad pirmosios IPA programos priimtoms tik 2007 m. pabaigoje ir jos realiai pradėtos įgyvendinti tik 2008 m. – iš dalies dėl vėlyvo naujos priemonės patvirtinimo ir iš dalies dėl pagalbą gaunančių šalių vėlavimo sukurti reikiamas struktūras ir valdymo sistemas; ragina Komisiją siekti pažangos įgyvendinant projektus ir stebėti skiriamas lėšas bei gautus rezultatus, siekiant užtikrinti, kad Pasirengimo narystei priemonė konkrečiose šalyse duotų matomų rezultatų;
3. pažymi, kad dėl to, jog IPA reglamentas ir Reglamentas (EB) Nr. 718/2007 (IPA įgyvendinimo reglamentas), o vėliau – pirmoji daugiametė preliminarioji finansinė programa ir DPPD buvo priimti pavėluotai, 2007 m. IPA programų ir projektų kontrolė, vertinimas ir ataskaitų teikimas buvo ribotas ir dar nedavė rezultatų; pabrėžia, kad norint sklandžiai pereiti nuo ankstesnių pasirengimo narystei priemonių prie IPA būtinas programavimo tęstinumas, tinkamas projektų įgyvendinimas ir mokėjimų vykdymas;
4. mano, kad 2007 m. IPA nacionalinės programos ir ES pasirengimo narystei politika pakankamai derėjo tarpusavyje, nes daugelis programų tikslų atitiko atitinkamose Komisijos pažangos ataskaitose nustatytus prioritetus;
5. pažymi, kad šalis kandidatės daugiausia dėmesio turi skirti Europos standartų, visų pirma statistikos, aplinkos ir fiskalinių standartų įgyvendinimui, o tai dera su ES plėtros politika; tačiau pažymi, kad politinių kriterijų, visų pirma demokratinio valdymo, pagarbos žmogaus teisėms, laisvei pasirinkti religiją, moterų teisėms, mažumų teisėms ir teisinės valstybės principų laikymosi svarbos nereikėtų sumenkinti, nes jų nesilaikant gali kilti komplikacijų ir derybos gali būti uždelstos; mano, kad tarp politinių kriterijų įgyvendinimui skirtų projektų ir teisyne įgyvendinimui skirtų projektų turėtų būti daugiau pusiausvyros;
6. primena Komisijai, kad Europos Sąjungos teisėtumą ir gebėjimą skatinti reformas galima gerokai sustiprinti, jei IPA pagalba bus nukreipiama toms sritims, kurios tiesiogiai naudingos šalių kandidačių ir galimų šalių kandidačių piliečiams, ypač atsižvelgiant į dėl pasaulinės finansų krizės atsiradusius poreikius ir iškilusius sunkumus;
7. todėl laikosi nuomonės, kad IPA turėtų būti remiamos pagalbą gaunančių šalių pastangos įvykdyti vizų režimo liberalizavimo veiksmų plane nustatytus reikalavimus, kad Vakarų Balkanų piliečiai galėtų naudotis judumo laisve ir visapusiškai dalyvauti ES programose ir schemose; palankiai vertina Komisijos ketinimą toliau didinti skiriamas IPA lėšas programoms *Tempus*, *Erasmus Mundus* ir *Youth in Action*;
8. atkreipia dėmesį į tai, kad Komisija buvo pasirengusi akredituoti Kroatijos I–IV komponentų decentralizuotą valdymą ir Turkijos I ir II komponentų decentralizuotą valdymą iki 2008 m. pabaigos; ragina Komisiją ir toliau intensyviai dirbti su šalimis kandidatėmis ir potencialiomis šalimis kandidatėmis, kad jos artimiausioje ateityje galėtų decentralizuotai valdyti lėšas ir taip visiškai pasinaudoti visais IPA komponentais; tačiau pažymi, kad valdymo įgaliojimai turi būti suteikiami tik tuo atveju, jei jais bus naudojamos veiksmingai;
9. pabrėžia, kad už IPA naudojimą yra bendrai atsakingos Komisija ir šalių kandidačių bei potencialių šalių kandidačių nacionalinės vyriausybės; ragina Komisiją gerinti savo delegacijų ir atitinkamų valdžios institucijų bendradarbiavimą ir ryšių palaikymą siekiant nuolat kontroliuoti projektų įgyvendinimo procedūras ir kurti bendras priemones, kurios padidintų pagalbą gaunančių šalių administracinius pajėgumus;

2009 m. balandžio 22 d., trečiadienis

10. pabrėžia, kad būtina užtikrinti skaidrų ir veiksmingą IPA valdymą ir kontrolę atsižvelgiant į kiekvienos šalies vidaus audito ir kontrolės sistemų ypatumus bei į ankstesnių šalių kandidačių įgytą gerąją patirtį taikant pasirengimo narystei procedūras;

11. tikisi, kad Komisija kiekvienais metais atsiskaitys Parlamentui ir jo atsakingam Biudžeto kontrolės komitetui dėl mokėjimų ir IPA lėšų naudojimo bei dėl likusių programų ISPA, IPARD ir SAPARD lėšų pateikdama išsamią informaciją apie kiekvieną šalį gavėją, nurodydama gerosios patirties pavyzdžius ir informuodama apie visas problemas ar nukrypimus, su kuriais susidūrė;

12. pažymi, kad horizontalūs klausimai, kaip antai poveikio aplinkai vertinimas, geras valdymas, pilietinės visuomenės dalyvavimas, lygios galimybės ir nediskriminavimas nepakankamai pristatomi ir matomi 2007 m. IPA projektuose; ragina Komisiją visų pirma išplėtoti keliems pagalbos gavėjams skirtas regionines arba horizontalias programas, visų pirma kovos su korupcija ir organizuotu nusikalstamumu programas, kultūrų dialogo ir lyčių lygybės programas;

13. pažymi, kad didelėms geografinėms vietovėms ar kompleksinėms politikos sritimis skiriama nedaug lėšų ir kad šios lėšos paskirstomos daugeliui nedidelių projektų, o ne sutelkiamos mažesniams kiekiui reikšmingesnių projektų; pažymi, kad metinėse nacionalinėse programose turėtų būti išlaikoma tinkamos reakcijos į pagrindinius pažangos ataskaitose nustatytus prioritetus ir vengimo, kad lėšos nebūtų skiriamos pernelyg fragmentiškai, pusiausvyra;

Politika ir su konkrečiomis šalimis susijusios pastabos

14. pabrėžia kaip svarbiausią ir būtiną skubiausiai įgyvendinti poreikį panaudoti IPA stiprinti visose pagalbas gaunančiose šalyse kovą su korupcija ir organizuotu nusikalstamumu, ypatingą dėmesį skiriant pinigų plovimui, nelegaliai migracijai ir prekybai žmonėmis; pažymi, kad nors visose 2008 m. pažangos ataskaitose korupcija įvardyta kaip rimta problema ir pagrindinis prioritetas, ne visose 2007 m. IPA programose pakankamai atsižvelgiama į korupciją; siūlo skirti lėšų šiam tikslui, kaip antai Kroatijos ⁽¹⁾ ir Juodkalnijos ⁽²⁾ atvejais, ir ragina Komisiją išplėtoti darnesnę strategiją šiuo klausimu, atsižvelgiant į paskutiniuosius plėtros etapus įgytą patirtį;

15. pažymi, kad pilietinės visuomenės organizacijos (PVO) pagalbą gaunančiose šalyse turėtų aktyviau dalyvauti plėtojant ir inicijuojant projektus; pažymi, kad būsimose IPA programose reikėtų spręsti sistemingo pagalbos teikėjų priklausymo nuo PVO klausimą, siekiant išvengti PVO „pagal pareikalavimą“, taip pat reikėtų spręsti kai kurių PVO plėtojimo klausimą etninių ir politinių konfliktų vietose, visų pirma Bosnijoje ir Hercegovinoje, Buvusiojoje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje ir Kosove ⁽³⁾; tikisi, kad naujoji Pilietinės visuomenės programa padės išspręsti daugelį sunkumų, susijusių su ES programų įvairove, kompleksškumu ir fragmentiškumu;

16. primygtinai tvirtina, kad būtina nuolat remti PVO šalyse kandidatėse ir potencialiose šalyse kandidatėse siekiant kurti joms kompetentingą aplinką ir užtikrinti jų nuolatinę pastangas siekti rezultatų įgyvendinant IPA ir nuolatinį veiklumą valdant projektą;

17. pažymi, kad IPA finansuojami projektai ir veiklos rūšys prastai vertinamos ES matomumo „vietoje“ požiūriu ir neįteisino metodo „iš apačios į viršų“ tolesniam ES santykių glaudinimui;

⁽¹⁾ Projektas 2007/019-247: Pagerinti agentūrų bendradarbiavimą antikorupcijos srityje, t. y. 25 000 000 EUR projektas, kuriuo stiprinamas Teisingumo ministerijos koordinavimo padalinio darbas, kuriant antikorupcijos strategiją ir gerinant visuomenės informuotumą šiuo klausimu.

⁽²⁾ Projektas 2007/19300: kova su organizuotu nusikalstamumu ir korupcija. Šiuo projektu siekiama kovoti su organizuotu nusikalstamumu ir korupcija, gerinant įvairių teisėsaugos institucijų veiklos rezultatus ir bendradarbiavimą. Jis susijęs su platesne Vyriausybės antikorupcijos strategija ir veiksmų planu. Projektui numatyta 3 000 000 EUR.

⁽³⁾ Pagal Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliuciją Nr. 1244(1999).

2009 m. balandžio 22 d., trečiadienis

18. mano, kad nebuvo pakankamai atsižvelgta į švietimą ir jaunimo užimtumą kaip į būtinas ilgalaikio stabilumo ir plėtros sąlygas; pabrėžia poreikį kovoti su nedarbu, visų pirma jaunimo ir ilgalaikiu nedarbu, kaip ypač svarbiu kompleksiniu klausimu; šiuo atžvilgiu siūlo Komisijai išnagrinėti galimybę geriau pasinaudoti IPA lankstumu, kad panaudojant pirmuosius du komponentus prireikus būtų galima finansuoti su III–V komponentais susijusias priemones;

19. pažymi, kad regioninė finansinė pagalba pagal IPA yra palyginti nedidelė (apytikriai 10 % visos IPA), visų pirma atsižvelgiant į tai, kad ji apima vienuolika intervencinių sričių šešiose šalyse, pradedant švietimu ir jaunimu ir baigiant branduoliniu saugumu;

20. yra susirūpinęs, kad visi 2007 m. IPA asignavimai II komponentui iš bendros IPA 497 200 000 EUR sumos sudarė tik 38 800 000 EUR (t. y. mažiau nei 8 %); pažymi, kad tai prieštarauja Komisijos tvirtinimui, jog tarptautinis bendradarbiavimas padeda susitaikyti ir plėtoti gerus kaimyninius santykius ir yra ypač svarbus regionui, kuriame neseniai vyko konfliktai; apgailestauja, kad buvo sunku praktiškai įgyvendinti veiksmingą bendradarbiavimą dėl keleto priežasčių, įskaitant kai kurių partnerių struktūrų ir procedūrų skirtumus bei politinio pobūdžio kliūtis; ragina pagalbą gaunančias šalis ir Komisiją pagal šį komponentą siekti tolesnio iki šiol vykusio bendradarbiavimo ir pradėti naują bendradarbiavimą siekiant skatinti gerus kaimyninius santykius ir ekonominę integraciją visų pirma aplinkos, gamtos ir kultūros paveldo bei kovos su korupcija ir organizuotu nusikalstamumu srityse;

21. taip pat reiškia susirūpinimą, kad nė vienoje pagalbą gaunančių šalių pateiktoje 2007 m. IPA programoje nebuvo tiesiogiai sprendžiami moterų teisių ar lyčių lygybės klausimai, nors lyčių klausimai įvardyti kaip svarbiausi uždaviniai tiek pažangos ataskaitose, tiek DPPD; pabrėžia savo raginimą Komisijai skirti pasirengimo narystei lėšų stiprinti moterų teises Balkanuose, visų pirma per NVO ir moterų organizacijas; ragina Komisiją atitinkamai skirti IPA lėšų, kad būtų remiamas lyčių klausimų finansavimas pagal pasirengimo narystei politiką, o pagalbą gaunančios šalys skatinamos teikti atitinkamus projektų pasiūlymus;

22. pabrėžia būtinybę įtraukti kuo daugiau nevyriausybinę organizacijų į IPA finansuojamų projektų planavimą ir įgyvendinimą, siekiant užtikrinti, kad IPA pagalba būtų teikiama atsižvelgiant į realius poreikius ir lūkesčius, prisidėti prie IPA projektų matomumo didinimo ir skatinti gyvybingos ir iniciatyvios pilietinės visuomenės raidą pagalbą gaunančiose šalyse;

23. ragina Europos Audito Rūmus iki 2010 m. pabaigos pateikti specialią laikotarpio vidurio įvertinimo ataskaitą dėl IPA įgyvendinimo;

*

* *

24. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai ir Europos Audito Rūmams bei šalių, kurios yra suinteresuotos pasinaudoti pasirengimo stojimui pagalbos priemone, vyriausybėms, parlamentams, nacionalinėms kontrolės institucijoms.